

ORTAOKULLARDA ÖĞRETMENLERİN ÖLÇME-DEĞERLENDİRME SÜREÇLERİNDE KULLANDIKLARI TEKNİKLERİN İNCELENMESİ

Investigation Of The Techniques Used By Teachers In Measurement-Evaluation Processes In Secondary Schools

Abdullah ZEREN

MEB, zerenyazihan@gmail.com; <https://orcid.org/0009-0001-7782-9664>

Ali KÖKSAL

MEB, alikoksal2606@gmail.com; <https://orcid.org/0009-0009-5573-7580>

Halil KOZAN

MEB, kozanhalil@hotmail.com; <https://orcid.org/0009-0004-4212-6370>

Elvan ŞAHİNOĞLU

MEB, elvansahinoglu@gmail.com; <https://orcid.org/0009-0008-4910-4798>

Murat KALKANCI

MEB, muratkalkanci77@gmail.com; <https://orcid.org/0009-0001-5237-7788>

Abdullah ATAMAN

MEB, abdullahataman78@hotmail.com, <https://orcid.org/0009-0008-7831-0152>

ÖZET

Çalışmada, ortaokullarda öğretmenlerin tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniklerinin geleneksel ve alternatif ölçme-değerlendirme yöntemleri bağlamında analizinin yapılması amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde branş öğretmenlerinin kullandıkları geleneksel ve alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin neler olduğu ve bu tekniklerin ortaokullarda dağılımının nasıl olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın belirlenen amaçlarına ulaşmak için doküman incelemesi yöntemi tercih edilmiştir. Çalışmaya on farklı ortaokulda görev yapan 6 (Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, İngilizce, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi) farklı branştaki 12 öğretmenin yapmış olduğu 2022-2023 eğitim-öğretim yılındaki ölçme-değerlendirmelerine ait dokümanlar dâhil edilmiştir. Toplanan dokümanlar içerik analizi yolu ile çözümlenmiştir. Çalışmada ortaokullarda öğretmenlerin ölçme-değerlendirme süreçlerinde geleneksel yöntemlerden çoktan seçmeli testler, yazılı yoklamalar, kısa cevaplı testler, doğru yanlış testleri, eşleştirme soruları, sözlü sınavları tercih ettikleri belirlenmiştir. Çalışmada ölçme-değerlendirme dokümanları incelenen öğretmenlerin alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerini tercih etmedikleri tespit edilmiştir. Bunun yanında çalışmada geleneksel ölçme-değerlendirme tekniklerini kullanan öğretmenlerin diğer tekniklere kıyasla çoktan seçmeli testleri daha yoğun bir şekilde kullandıkları da tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Ortaokul, Öğretmen, Ölçme, Değerlendirme, Ölçme ve Değerlendirme

ABSTRACT

In this study, it was aimed to analyse the assessment-evaluation techniques preferred by teachers in secondary schools in the context of traditional and alternative assessment-evaluation methods. Within the framework of this purpose, it was tried to determine the traditional and alternative assessment-evaluation techniques used by branch teachers and how these techniques are distributed in secondary schools. In order to reach the determined aims of the research, document analysis method was preferred. The documents of the assessment-evaluations of 12 teachers from 6 different branches (Turkish, Mathematics, Science, Social Sciences, English, Religious Culture and Moral Knowledge) working in ten different secondary schools in the 2022-2023 academic year were included in the study. The collected documents were analysed by content analysis. In the study, it was determined that teachers in secondary schools preferred multiple-choice tests, written examinations, short-answer tests, true-false tests, matching questions, and oral exams from traditional methods in measurement-assessment processes. In the study, it was determined that the teachers whose assessment-evaluation documents

Makale Geçmişi Başvuru tarihi: 10 Temmuz 2023, Kabul tarihi: 15 Eylül 2023

were analysed did not prefer alternative assessment-evaluation techniques. In addition, it was determined that teachers who used traditional assessment-evaluation techniques used multiple-choice tests more intensively compared to other techniques.

Keywords: Secondary School, Teacher, Measurement, Assessment, Measurement and Evaluation

1.GİRİŞ

Eğitim insanın düşünce ve davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişim gerçekleştirme sürecidir (Ertürk, 2013). Öğretim sınırlı bir alanda, eğitime göre daha plânlı, daha düzenli, daha belirgin zaman ve mekânlı davranış değişikliklerini açıklayan bir kavramdır. Öğretim daha çok okullarda yapılan plânlı, kontrollü ve örgütlenmiş öğrenme faaliyetlerini kapsamaktadır (Dirik, 2015). Eğitim süreçleri ölçme ve değerlendirme olmadan tasarlanamaz. Ölçme niteliklerin sayı ve sembollerle eşlenmesidir” (Turgut ve Baykul, 2019). Değerlendirme ise ölçme sonuçları hakkında değer ve yargıya varma sürecidir. Öğretimin olduğu her dönemde kuşkusuz ölçme ve değerlendirmeye ihtiyaç duyulmuş; öğretmen görüşleri, sınavlar, portfolyolar ve daha pek çok araçla öğrenci başarısı ortaya konulmaya çalışılmıştır (Başol, 2019). Etkin bir eğitim ortamı oluşturmak ve istenilen hedeflere ulaşmak; kusursuz bir ölçme, yeterli ve etkili bir değerlendirme yapmakla olanaklı hale gelebilir (Göçer, 2018). Öğretim programının tamamlayıcı ögesi olan ölçme-değerlendirme, öğretim programının istenilen başarıya ulaşip ulaşmadığına ilişkin geri bildirimler (Çelikkaya, Karakuş ve Demirbaş, 2010) sağladığı gibi öğretim programlarının sürekli geliştirilmesin için gereksinim duyulan verileri sağlayabilir (Semerci, 2015).

Ölçme ve değerlendirme, gerçekleştirilen eğitimin niteliğinin ölçülmesi ve geliştirilmesi maksadıyla uygulanan eğitim-öğretim sürecinin ana unsuru ve gerekliliğidir (Olesen ve Vincze, 2018). Amacı öğrenme ortamlarına destek vererek, bireylerin sahip oldukları yeteneklerin yazılı, sözlü ve eylemsel olarak ortaya çıkarılmasını sağlamaktır (Çepni, 2015). Ölçme ve değerlendirmenin eğitim-öğretim süreçlerinin yenilenmesi veya düzeltilmesini sağlamak gibi temel bir işlevi (Doğan, 2019a) bulunmaktadır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğrencilerin hedeflenen düşünme becerilerine öğretim programlarındaki konular kapsamında ne ölçüde ulaştıklarına dair bilgi sağlayabiliyor ise anlamlı ve yararlı olacaktır (Arıkan, 2019). Ölçme ve değerlendirme yapılmadığı sürece eğitimlerin belirlenen hedefe ulaşma derecesinin belirlenmesi mümkün değildir (Özçelik, 2016). Her eğitim sistemi kendine özgü amacı doğrultusunda değerlendirme yöntemine göre incelenmelidir (Miller vd., 2021). Ölçme ve değerlendirme sistemleri çok çeşitli sınıflandırma sistemlerine sahip olmasına rağmen en çok kabul gören geleneksel ve alternatif yaklaşımlar sınıflamasıdır.

Geleneksel, ölçme ve değerlendirme teknikleri, öğrencilerin öğrenme ürünlerinin ölçülmesinde kullanılan sürece değil sonuca odaklanan tekniklerdir. Ayrıca bu teknikler birçok öğretmen tarafından öğrencilik yaşamında deneyimlendiğinden öğretmenlerce daha bilinir olduğundan yoğun olarak tercih edilmektedir (Bahar vd., 2015). Bu teknikler; Çoktan seçmeli testler, yazılı yoklamalar, sözlü sınavlar, kısa cevap gerektiren testler, doğru-yanlış testleri, eşleştirme sorularıdır.

Okul içindeki ve dışındaki doğrudan ve dolaylı olarak verilen eğitim ve öğretime tamamıyla bakıldığında, ölçme ve değerlendirme bu bütünün ayrılmaz bir bölümüdür. Ölçme ve değerlendirme etkinlikleri, etkinliğin beklenen yönde fayda sağlayıp sağlamadığını belirler ve öğrencinin bilgi ve beceri düzeyini geliştirir. Eğitim ve ileri öğretimde hata olup olmadığı ölçme ve değerlendirme yöntemleri ile kontrol edilmeye çalışılır. 2005 yılında yapılandırmacı eğitim anlayışının benimsenmesinden itibaren öğretim programlarımız güncellenmeye başlamıştır. Bununla beraber alternatif ölçme araçları da eğitim-öğretim hayatına girmiştir.

Genel itibariyle yararlanılan ve bilinen alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri portfolyo, performans değerlendirme, proje, öz değerlendirme, akran değerlendirme, grup değerlendirme, gözlem, görüşme, tanılayıcı dallanmış ağaç, yapılandırılmış grid, kavram haritası ve kelime ilişkilendirme şeklindedir (Bahar vd., 2015). Alternatif ölçme-değerlendirme teknikleri geleneksel ölçme-değerlendirme tekniklerinin dışında kalan değerlendirme şekli olarak bilinmektedir (Çepni, 2015). Öğrenciyi farklı yönleriyle tanımayı öngören alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerine öğrenci ürün dosyası, drama, performans değerlendirme, proje örnek olarak verilebilir (Şenel-Çoruhlu, Er-Nas ve Çepni, 2009).

Çalışmada, ortaokullarda öğretmenlerin tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniklerinin geleneksel ve alternatif ölçme-değerlendirme yöntemleri bağlamında analizinin yapılması amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde branş öğretmenlerinin kullandıkları geleneksel ve alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin neler olduğu ve bu tekniklerin ortaokullarda dağılımının nasıl olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

2.YÖNTEM

2.1. Çalışmanın Modeli

Çalışmada, ortaokullarda öğretmenlerin tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniklerinin geleneksel ve alternatif ölçme-değerlendirme yöntemleri bağlamında analizinin yapılması amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde branş öğretmenlerinin kullandıkları geleneksel ve alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin neler olduğu ve bu tekniklerin ortaokullarda dağılımının nasıl olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın belirlenen amaçlarına ulaşmak için doküman incelemesi yöntemi tercih edilmiştir. Doküman incelemesi, araştırılması planlanan konular hakkında bilgi içeren yazılı ve sözlü materyallerin analizini, araştırılması hedeflenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır. Doküman incelemesi veya analizi tek başına bir araştırma yöntemi olabildiği gibi, diğer nitel yöntemlerin kullanıldığı durumlarda ek bilgi kaynağı olarak da işe yarayabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

2.2. Veri Kaynakları

Çalışmada, ortaokullarda öğretmenlerin tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniklerinin geleneksel ve alternatif ölçme-değerlendirme yöntemleri bağlamında analizinin yapılması amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde branş öğretmenlerinin kullandıkları geleneksel ve alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin neler olduğu ve bu tekniklerin ortaokullarda dağılımının nasıl olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda çalışmaya on farklı ortaokulda görev yapan 6 (Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, İngilizce, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi) farklı branştaki 12 öğretmenin yapmış olduğu 2022-2023 eğitim-öğretim yılındaki ölçme-değerlendirmelerine ait dokümanlar dâhil edilmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması

Çalışma, on farklı ortaokulda görev yapan 12 branş öğretmenin yaptığı 2022-2023 eğitim-öğretim yılındaki sınıf içi ölçme-değerlendirme faaliyetlerine ait dokümanlardan ibarettir. Bu kapsamda ilk aşamada her branştan iki öğretmen olmak kaydıyla 12 gönüllü ortaokulda görevli branş öğretmeni belirlenmiştir. İkinci aşamada gönüllü öğretmenlerden sınıf içerisinde yapmış oldukları dokümanların bir örneği alınmıştır. Üçüncü aşamada dokümanlar ders bağlamında ayrıştırılıp kategorize edilmiştir. Son aşamada veriler analiz edilmek üzere araştırmacılar arasında eşit oranda dağıtılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Doküman incelemesi yolu ile toplanan araştırma verileri betimsel analiz yolu ile çözümlenmiştir. Dokümanlardan elde edilen verileri analiz etmek için betimsel analizden (frekans, yüzde) faydalanılmıştır. Çalışmada dokümanların betimsel yönden analiz edilmesi için beş aşama takip edilmiştir. Bu aşamalar şu şekildedir:

1. Ölçme-değerlendirme teknikleri ile ilgili alanyazının incelenmesi,
2. Dokümanların değerlendirilmesi için kategorize edilen alternatif ve geleneksel ölçme-değerlendirme tekniklerinin belirlenmesi,
3. Dokümanların incelenmesine yönelik kapsamın belirlenmesi,
4. Oluşturulan kapsam doğrultusunda öğretmenlerin ölçme-değerlendirme dokümanlarının incelenmesi,
5. Son aşamada belirlenen kapsam doğrultusunda tercih edilen ölçme-değerlendirme tekniklerinin betimsel olarak raporlanması.

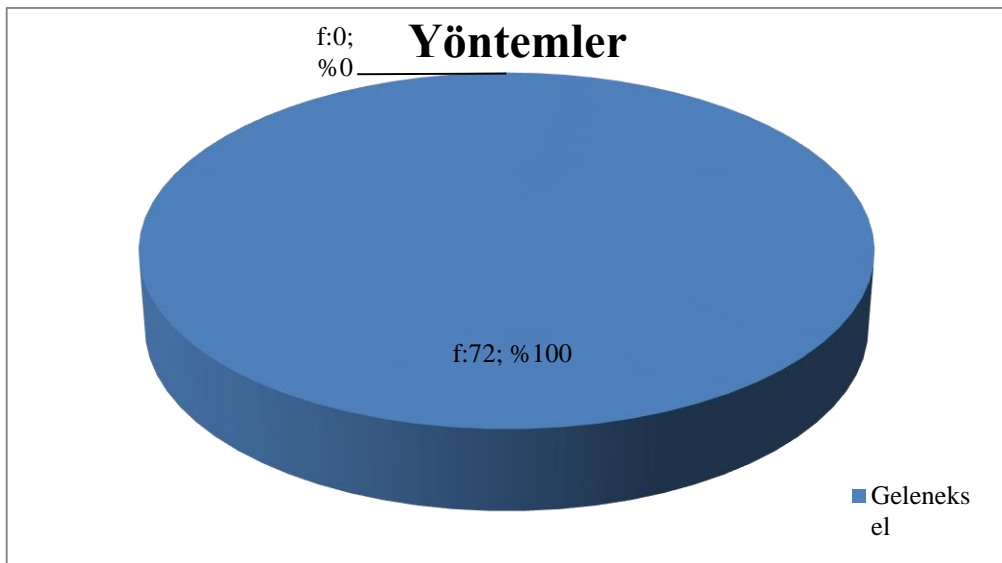
Çalışmada dokümanların kapsamı araştırmacılar tarafından birkaç kez kodlanmıştır. Analiz edilen dokümanlarda belirlenen ölçme-değerlendirme tekniklerine ait kodlar, araştırmacılarla kodlanmış ve elde edilen kodlar kodlamanın güvenilirliği için çapraz bir biçimde yapılmıştır. Bunun yanında çalışmada geçerliliği sağlayabilmek için verilerin tutarlı kendi içerisinde bir bütünlük oluşturabilecek anlamlı bir yapıda kategorileştirilmesi sağlanmıştır.

3. BULGULAR

Ortaokullarda öğretmenlerin sınıfta tercih etmiş oldukları ölçme-değerlendirme yöntemlerinin geleneksel ve alternatif ölçme-değerlendirme teknikleri bağlamında analizinin amaçlandığı çalışmada, incelenen dokümanların analizi sonucu elde edilen bulgular aşağıda üç başlık halinde sunulmuştur.

3.1. Tercih Edilen Ölçme-Değerlendirme Yöntemlerine İlişkin Bulgular

Çalışmada ortaokullarda aktif olarak görev yapan öğretmenlerinin tercih ettiği ölçme-değerlendirme yöntemlerine ilişkin bulgular Şekil 1’de verilmiştir.

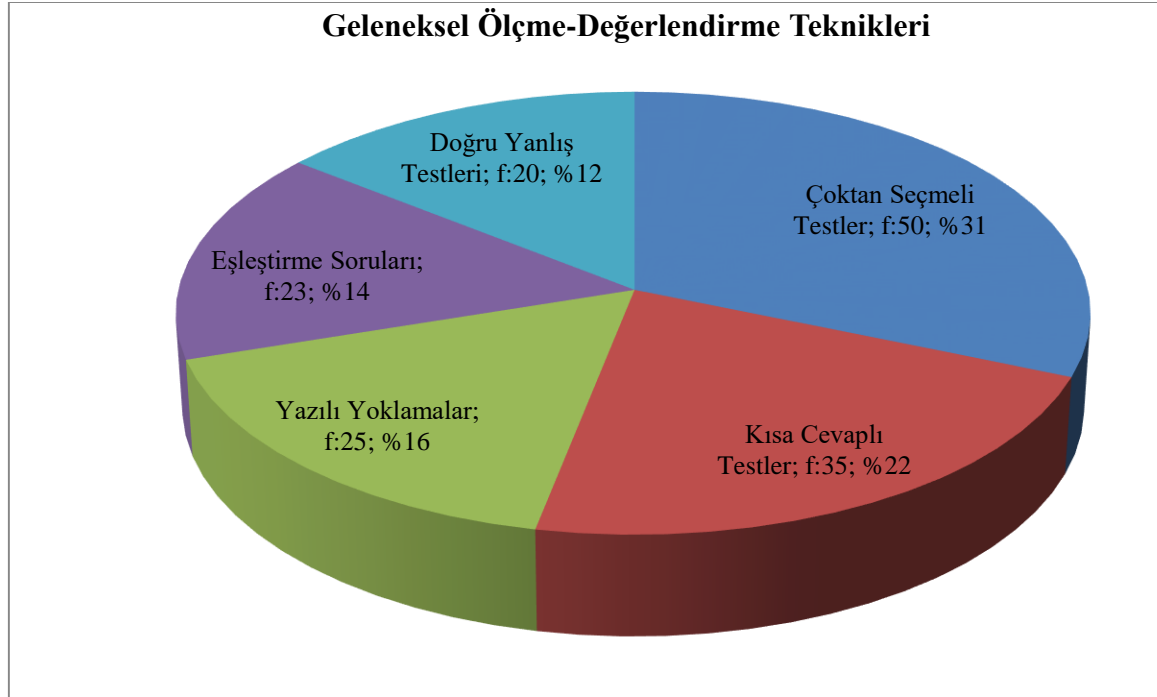

Şekil 1. Tercih Edilen Ölçme-Değerlendirme Yöntemleri

Şekil 1 incelendiğinde araştırmannın örneklem grubunda veri kaynağı olarak alınan Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, İngilizce, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinde öğretmenlerin 72 farklı ölçme-değerlendirme faaliyeti yaptıkları belirlenmiştir. 72 farklı faaliyette Şekil 1’de görüldüğü gibi tamamında geleneksel ölçme-değerlendirme tekniklerinin öğretmenler tarafından kullanıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca Şekil 1 incelendiğinde öğretmenlerin herhangi bir alternatif ölçme-değerlendirme tekniğini tercih etmedikleri anlaşılmaktadır.

3.2. Tercih Edilen Geleneksel Ölçme-Değerlendirme Tekniklerine İlişkin Bulgular

Çalışmada ortaokullarda aktif olarak görev yapan öğretmenlerinin tercih ettiği geleneksel ölçme-değerlendirme tekniklerine ilişkin bulgular Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2. Öğretmenlerin Tercih Ettiği Geleneksel Ölçme-Değerlendirme Teknikleri

Şekil 2’de öğretmenlerin tercih ettiği geleneksel ölçme-değerlendirme etkinlikleri incelendiğinde çoktan seçmeli testlerin yoğun olarak ölçme-değerlendirme sürecinde kullanıldığı anlaşılmaktadır. Kısa cevaplı testlerin çoktan seçmeli testlerden sonra en fazla tercih edilen geleneksel ölçme-değerlendirme tekniği olduğu görülmektedir. Kısa cevaplı testlerden sonra sıralı olarak yazılı yoklamalar, eşleştirme soruları ve doğru yanlış testleri gelmektedir.

3.3. Derslere Göre Tercih Edilen Geleneksel Ölçme-Değerlendirme Tekniklerine İlişkin Bulgular

Çalışmada ortaokullarda aktif olarak görev yapan öğretmenlerinin tercih ettiği ölçme-değerlendirme tekniklerinin derslere göre dağılımı aşağıda şekillerle gösterilmiştir.

Şekil 3. Türkçe Dersinde Tercih Edilen Ölçme-Değerlendirme Teknikleri

Şekil 3 incelendiğinde öğretmenlerin Türkçe dersinde tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniklerinin çoktan aza doğru çoktan seçmeli testler (f:9), yazılı yoklamalar (f:7), kısa cevaplı testler (f:6), eşleştirme soruları (f:3) ve doğru-yanlış testleri (f:3). Türkçe dersinde Türkçe öğretmenlerinin en fazla tercih edilen tekniğin çoktan seçmeli testler olduğu anlaşılmaktadır.

Şekil 4. Matematik Dersinde Tercih Edilen Ölçme-Değerlendirme Teknikleri

Şekil 4 incelendiğinde öğretmenlerin Matematik dersinde tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniklerinin çoktan aza doğru çoktan seçmeli testler (f:7), yazılı yoklamalar (f:7), kısa cevaplı testler (f:3), eşleştirme soruları (f:2) ve doğru-yanlış testleri (f:2). Matematik dersinde İlköğretim Matematik öğretmenlerinin en fazla tercih edilen tekniğin yazılı yoklamalar ve çoktan seçmeli testler olduğu anlaşılmaktadır.

Şekil 5. Fen Bilimleri Dersinde Tercih Edilen Ölçme-Değerlendirme Teknikleri

Şekil 5 incelendiğinde öğretmenlerin Fen Bilimleri dersinde tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniklerinin çoktan aza doğru çoktan seçmeli testler (f:8), kısa cevaplı testler

(f:6), eşleştirme soruları (f:5), yazılı yoklamalar (f:4) ve doğru-yanlış testleri (f:4). Fen Bilimleri dersinde Fen Bilgisi öğretmenlerinin en fazla tercih edilen tekniğin çoktan seçmeli testler olduğu anlaşılmaktadır.

Şekil 6. Sosyal Bilgiler Dersinde Tercih Edilen Ölçme-Değerlendirme Teknikleri

Şekil 6 incelendiğinde öğretmenlerin Sosyal Bilgiler dersinde tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniklerinin çoktan aza doğru çoktan seçmeli testler (f:9), kısa cevaplı testler (f:6), eşleştirme soruları (f:5), yazılı yoklamalar (f:4) ve doğru-yanlış testleri (f:4). Sosyal Bilgiler dersinde Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin en fazla tercih edilen tekniğin çoktan seçmeli testler olduğu anlaşılmaktadır.

Şekil 7. İngilizce Dersinde Tercih Edilen Ölçme-Değerlendirme Teknikleri

Şekil 7 incelendiğinde öğretmenlerin İngilizce dersinde tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniklerinin çoktan aza doğru çoktan seçmeli testler (f:9), kısa cevaplı testler (f:7), eşleştirme soruları (f:5), doğru-yanlış testleri (f:5) ve yazılı yoklamalar (f:2). İngilizce dersinde İngilizce öğretmenlerinin en fazla tercih edilen tekniğin çoktan seçmeli testler olduğu anlaşılmaktadır.

Şekil 8.Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Tercih Edilen Ölçme-Değerlendirme Teknikleri

Şekil 8 incelendiğinde öğretmenlerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniklerinin çoktan aza doğru çoktan seçmeli testler (f:8), kısa cevaplı testler (f:7), eşleştirme soruları (f:5), doğru-yanlış testleri (f:5) ve yazılı yoklamalar (f:3). Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerinin en fazla tercih edilen tekniğin çoktan seçmeli testler olduğu anlaşılmaktadır.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Çalışmada, ortaokullarda öğretmenlerin tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniklerinin geleneksel ve alternatif ölçme-değerlendirme yöntemleri bağlamında analizinin yapılması amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde branş öğretmenlerinin kullandıkları geleneksel ve alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin neler olduğu ve bu tekniklerin ortaokullarda dağılımının nasıl olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. İfade edilen bağlamlarda yapılan çalışmada aşağıda paragraflar halinde sunulan sonuçlara ulaşılmıştır.

Çalışmada araştırmanın örneklem grubunda veri kaynağı olarak alınan Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, İngilizce, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinde öğretmenlerin 72 farklı ölçme-değerlendirme faaliyeti yaptıkları belirlenmiştir. 72 farklı faaliyetin tamamında öğretmenlerin geleneksel ölçme-değerlendirme tekniklerini kullanıldığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin ölçme-değerlendirme etkinliklerini kullanırken geleneksel yöntemlerin etkisinde kaldıkları Aydın (2005), Çakır ve Çimer (2007), Çalık (2007), Erdal (2007), Gömleksiz ve Bulut (2007), Orbeyi (2007), Sağlam-Arslan, Avcı ve İyibil (2008) gibi araştırmacılar tarafından yapılan çalışmalardan anlaşılmaktadır. Bu durum yapılan çalışmada branş öğretmenlerinin tamamının geleneksel ölçme-değerlendirme tekniklerini tercih etmelerine ilişkin sonuçlarla örtüşmektedir. Geleneksel ölçme-değerlendirme tekniklerinin öğretmenler tarafından daha fazla tercih edilmesinde, geleneksel ölçme-değerlendirme tekniklerinin hazırlık ve uygulama aşamasının çeşitli yönlerden kullanışlı olmasından kaynaklandığı gibi öğretmenlerin kendilerini geleneksel ölçme-değerlendirme tekniklerini kullanma konusunda kendilerini yeterli görmelerinden kaynaklandığı (Gelbal ve Kelecioğlu, 2007) da söylenebilir.

Çalışmada araştırmanın örneklem grubunda veri kaynağı olarak alınan Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, İngilizce, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinde öğretmenlerin herhangi bir alternatif ölçme-değerlendirme tekniğini tercih etmedikleri belirlenmiştir.

Çalışmada öğretmenlerin geleneksel ölçme-değerlendirme teknikleri içerisinde en fazla çoktan seçmeli testleri tercih ettikleri belirlenmiştir. Çoktan seçmeli testlerden sonra kısa cevaplı testlerin tercih edildiği belirlenmiştir. Çalışmada kısa cevaplı testlerden sonra sırası ile yazılı yoklamaların, eşleştirme sorularının ve doğru yanlış testlerini tercih edildiği belirlenmiştir.

Çalışmada öğretmenlerin Türkçe dersinde tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniklerinin çoktan aza doğru çoktan seçmeli testler, yazılı yoklamalar, kısa cevaplı testler, eşleştirme soruları ve doğru-yanlış testleri olduğu belirlenmiştir. Türkçe dersinde Türkçe öğretmenlerinin en fazla tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniğinin çoktan seçmeli testler olduğu belirlenmiştir.

Çalışmada öğretmenlerin Matematik dersinde tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniklerinin çoktan aza doğru çoktan seçmeli testler, yazılı yoklamalar, kısa cevaplı testler, eşleştirme soruları ve doğru-yanlış testleri olduğu belirlenmiştir. Matematik dersinde

İlköğretim Matematik öğretmenlerinin en fazla tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniğinin yazılı yoklamalar ve çoktan seçmeli testler olduğu anlaşılmaktadır.

Çalışmada öğretmenlerin Fen Bilimleri dersinde tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniklerinin çoktan aza doğru çoktan seçmeli testler, kısa cevaplı testler, eşleştirme soruları, yazılı yoklamalar ve doğru-yanlış testleri olduğu belirlenmiştir. Fen Bilimleri dersinde Fen Bilgisi öğretmenlerinin en fazla tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniğinin çoktan seçmeli testler olduğu anlaşılmaktadır.

Çalışmada öğretmenlerin Sosyal Bilgiler dersinde tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniklerinin çoktan aza doğru çoktan seçmeli testler, kısa cevaplı testler, eşleştirme soruları, yazılı yoklamalar ve doğru-yanlış testleri olduğu belirlenmiştir. Sosyal Bilgiler dersinde Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin en fazla tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniğinin çoktan seçmeli testler olduğu anlaşılmaktadır.

Çalışmada öğretmenlerin İngilizce dersinde tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniklerinin çoktan aza doğru çoktan seçmeli testler, kısa cevaplı testler, eşleştirme soruları, doğru-yanlış testleri ve yazılı yoklamalar olduğu belirlenmiştir. İngilizce dersinde İngilizce öğretmenlerinin en fazla tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniğinin çoktan seçmeli testler olduğu anlaşılmaktadır.

Çalışmada öğretmenlerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniklerinin çoktan aza doğru çoktan seçmeli testler, kısa cevaplı testler, eşleştirme soruları, doğru-yanlış testleri ve yazılı yoklamalar olduğu belirlenmiştir. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerinin en fazla tercih ettikleri ölçme-değerlendirme tekniğinin çoktan seçmeli testler olduğu anlaşılmaktadır.

Paradan ve zamandan tasarruf sağlaması (Atalmış, 2019), kalabalık gruplarda uygulanması kolay olan çoktan seçmeli testlerin (Doğan, 2019b), çalışmada bütün derslerde öğretmenler tarafından daha fazla tercih edildiği belirlenmiştir. Anıl ve Acar (2008) ile Göçer ve Şenel (2020) yaptıkları çalışmalarda öğretmenlerin çoktan seçmeli testleri diğer tekniklere göre daha fazla tercih ettiklerini belirlenmişlerdir. Bu durum yapılan çalışmanın sonuçlarının alanyazındaki çalışmalarla örtüştüğünü ortaya koymaktadır. Ortaokul bağlamında çoktan seçmeli testlerin ölçme-değerlendirme sürecinde yoğun olarak tercih edilmesinde öğrencilerin LGS sınavına girecek olmalarının etkili olduğu söylenebilir.

Çalışmada öğretmenler tarafından alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin tercih edilmediği belirlenmiştir. Bu durum birçok yeniliğin ve dönüşümün olduğu çağımızda, halen öğretmenlerin geleneksel yöntemlerle süreci sürdürdükleri şeklinde değerlendirilebilir. Ayrıca bu sonuç, okullarda halen alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin tercih edilebilirliği ile ilgili sorunların devam ettiğini göstermektedir (Duban ve Küçükylmaz, 2008).

Karapınar ve Ataman (2010) tarafından yapılan çalışmada da öğretmenler tarafından alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin çok fazla tercih edilmediği belirlenmiştir. Çalışmada bu durumun sebepleri arasında “fiziki alt yapı yetersizliği, öğretmenlerin zaman konusundaki sıkıntıları ve sınıf mevcutlarının kalabalık olması” gösterilmiştir. Zaman konusunda sınırlılıkların varlığı alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin kullanım sürecinde tercih edilebilirliği önünde engel teşkil etmektedir (Çelikkaya, Karakuş ve Demirbaş, 2010; Yapıcı ve Demirdelen, 2007). Sınıfların kalabalık olması konusunda orunların varlığı da alternatif ölçme-değerlendirme tekniklerinin kullanım sürecinde tercih edilebilirliği önünde engel teşkil etmektedir (Duban ve Küçükylmaz, 2008).

Çalışmada öğretmenlerin yoğun olarak geleneksel ölçme-değerlendirme tekniklerini kullandıkları belirlenmiştir. Bu durumun alternatif ölçme-değerlendirme teknikleri lehine değiştirilebilmesi için öğretmenlerin ölçme-değerlendirme yeterliliklerini arttırmaya yönelik

faaliyetler yapılmalıdır. Bu bağlamda düzenli aralıklarla verilecek hizmet içi eğitimlerle öğretmenlerin ölçme-değerlendirme konusundaki eksiklikleri giderilebileceği gibi alternatif ölçme-değerlendirme teknikleri konusunda farkındalıkları artırılabilir.

KAYNAKÇA

- Anıl, D. ve Acar, M. (2008). Sınıf öğretmenlerinin ölçme değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri. *Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(11), 44-61.
- Arıkan, S. (2019). *Sınıf içi ölçme sonuçlarına dayalı olarak not verme*. (Ed. R.N. Çıkrıkçı). Eğitimde ölçme ve değerlendirme içinde (342-384). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Atalmış, E. H. (2019). *Çoktan seçmeli testler*. (Ed. B. Çetin). Eğitimde ölçme ve değerlendirme içinde (187-217). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aydın, F. (2005). Öğretmenlerin alternatif ölçme değerlendirme konusundaki düşünceleri ve uyguladıkları. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Denizli.
- Bahar, M., Nartgün, Z., Durmuş, S. ve Bıçak, B. (2015). *Geleneksel-tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme teknikleri: Öğretmen el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Başol, G. (2019). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çakır, İ. ve Çimer, S. O. (2007). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin alternatif ölçme değerlendirme konusundaki yeterlilikleri ve uygulamada karşılaşılan problemler. *Ulusal İlköğretim Kongresi*, 15-17.
- Çalık, S. (2007). Sınıf öğretmenlerinin yenilenen ilköğretim programlarının ölçme ve değerlendirme süreci hakkındaki düşünceleri üzerine bir araştırma. *16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Tokat*.
- Çelikkaya, T., Karakuş, U. ve Demirbaş, Ç. Ö. (2010). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ölçme değerlendirme araçlarını kullanma düzeyleri ve karşılaştıkları sorunlar. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 57-76.
- Çepni, S. (2015). *Performansların değerlendirilmesi*. (Ed. E.Karip). Ölçme ve değerlendirme içinde (233-292). Ankara: Pegem Akademi.
- Dirik, M. Z. (2015). *Eğitim programları ve öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Doğan, N. (2019a). *Temel kavramlar*. (Ed. N.Doğan). Eğitimde ölçme ve değerlendirme içinde (1-30). Ankara: Pegem Akademi.
- Doğan, N. (2019b). *Geleneksel ölçme ve değerlendirme teknikleri I: Yanıtı seçmeyi gerektiren ölçme araçları*. (Ed. N.Doğan). Eğitimde ölçme ve değerlendirme içinde (113-138). Ankara: Pegem Akademi.
- Duban, N. ve Küçükylmaz, E. A. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin uygulama okullarında kullanımına ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 7(3), 769-784.
- Erdal, H. (2007). 2005 İlköğretim matematik programı ölçme değerlendirme kısmının incelenmesi (Afyonkarahisar ili örneği). Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Ertürk, S. (2013). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Edge Akademi.

- Gelbal, S. ve Kelecioğlu, H. (2007). Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki yeterlik algıları ve karşılaştıkları sorunlar. *H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 135-145.
- Göçer, A. (2018). *Türkçe eğitiminde ölçme ve değerlendirme*. Pegem Akademi.
- Göçer, V. ve Şenel, E.A. (2020). Geleneksel ve alternatif ölçme-değerlendirme yöntemleri bağlamında sınıf öğretmenlerinin tercih ettikleri ölçme-değerlendirme etkinliklerinin analizi. *VII. International Eurasian Educational Research Congress*, 10-13 Eylül, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Gömleksiz, M. ve Bulut, İ. (2007). Yeni fen ve teknoloji dersi öğretim programının uygulamadaki etkililiğinin değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 76-88.
- Karapınar, Y. ve Ataman, M. (2010). İlköğretim sosyal bilgiler programlarındaki ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Elementary Education Online*, 9(2), 776-791.
- Miller, D. M., Linn, R. L. and Gronlund, N. E. (2021). *Measurement and assessment in teaching*. Prentice-Hall: New Jersey.
- Olesen, L. O., & Vincze, Z. (2016). *Methods of evaluating adult education and training*. DEMAL: Europa.
- Orbeyi, S. (2007). *İlköğretim matematik dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Özçelik, D. A. (2016). *Ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Sağlam-Arslan, A., Avcı, N. ve İyibil, Ü. (2008). Fizik öğretmen adaylarının alternatif ölçme değerlendirme yöntemlerini algılama düzeyleri. *Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 115-128.
- Semerci, Ç. (2015). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. (Ed. E.Karip). Ölçme ve değerlendirme içinde (1-15). Ankara: Pegem Akademi.
- Şad, S.N. ve Göktaş, Ö. (2013). Öğretim elemanlarının geleneksel ve çağdaş ölçme değerlendirme yaklaşımlarının incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 14(2), 79-105.
- Şenel Çoruhlu, T., Er Nas, S. ve Çepni, S. (2009). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin alternatif ölçme değerlendirme tekniklerini kullanmada karşılaştıkları problemler: Trabzon örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 122-141.
- Turgut, M.F. ve Baykul, Y. (2019). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yapıcı, M. ve Demirdelen, C. (2007). İlköğretim 4. Sınıf sosyal bilgiler öğretim programına ilişkin öğretmen görüşleri. *Elementary Education Online*, 6(2), 204-212.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.